

WSKAZÓWKI REDAKCYJNE DLA AUTORÓW MONOTEMATYCZNYCH ZESZYTÓW „PODRĘCZNIKA INPE DLA ELEKTRYKÓW”

1. Wstęp

Zeszyty podręcznika adresowane są do inżynierów i techników, którzy wobec szybkiego postępu technicznego w elektryce i często zachodzących zmian w przepisach prawnych, w Polskich Normach i zasadach wiedzy technicznej pragną aktualizować swą wiedzę. Zeszyty monotematyczne mają być im w tym pomocne.

W zamyśle Wydawnictwa „Podręcznik INPE dla Elektryków” wychodzący w Zeszytach monotematycznych ma być pomocny zwłaszcza osobom pełniącym samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, osobom zatrudnionym na stanowiskach dozoru i eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych, osobom i firmom prowadzącym usługi w zakresie elektryki oraz inwestorom i użytkownikom obiektów budowlanych. Zasób pomocnej im wiedzy obejmuje m.in. wybrane akty prawne Polskie Normy, aktualne zasady wiedzy technicznej i publikacje opisujące zachodzące zmiany lub postulujące ich wprowadzenie. Jest on przy tym niestabilny. Częstym zmianom ulegają przepisy prawne; aktualizowane są i ogłaszane nowe Polskie Normy oraz publikacje komentujące.

Dynamika tych zmian i inne specyficzne dla wydawnictw INPE uwarunkowania spowodowały konieczność stosowania kompleksowych ustaleń, w tym także wskazówek redakcyjnych.

2. System informacyjny wydawnictw INPE w świetle specyficznych oczekiwań ich czytelników

Nośnikami informacji publikowanych dla czytelników INPE są: • *Miesięcznik INPE* • *Zeszyty monotematyczne „Podręcznika...”* i • *Witryna INPE* www.redinpe.com

Zeszyty monotematyczne ... publikują kompleks informacji dotyczących tematu określonego ich tytułem, potrzebnych w pracy czynnego zawodowo elektryka. Aktualizacja Zeszytów występująca w wyniku zachodzących z upływem czasu zmian w informacjach jest publikowana w *Miesięczniku INPE* i w *witrynie INPE*: www.redinpe.com na podstronie „Zeszyty Podręcznika” w zakładce „Erraty i uzupełnienia”.

W *Miesięczniku INPE* publikowane są informacje bieżące i aktualizacja „Zeszytów Podręcznika...” oraz wcześniejszych numerów *Miesięcznika*. Podobnie jak dla Zeszytów w witrynie INPE jest zakładka *Erraty i uzupełnienia* na podstronie *Miesięcznika* służąca jego aktualizacji,

Witryna INPE jest aktualizowana po ukazaniu się każdego nowego numeru *Miesięcznika* i/lub Zeszytu. Zawiera wiele materiałów publikowanych w wersji papierowej i niepublikowanych w niej, znacząco rozszerzając zakres wydawnictwa. Spisy treści poszczególnych numerów *Miesięcznika* i Zeszytów oraz układ innych zakładek i podstron ułatwia szybkie odnalezienie materiałów bieżących i archiwalnych.

3. Zeszyty „Podręcznika INPE ...” a system prawny

Ustawy są powszechnie obowiązującymi aktami normatywnymi. W hierarchii źródeł prawa zajmują miejsce bezpośrednio po Konstytucji. Każda ustawa może podlegać kontroli z punktu widzenia jej zgodności z Konstytucją. Ustawy stanowią podstawę obowiązywania wszystkich aktów podustawowych (np. rozporządzeń), które nie mogą być z nimi sprzeczne, a w razie sprzeczności podlegają uchyleniu w trybie przewidzianym dla kontroli ich legalności, zgodności z tzw. regułami kolizyjnymi. Do powszechnie przyjmowanych reguł kolizyjnych należą: 1) reguła *lex posteriori derogat legi priori* (ustawa późniejsza uchyla wcześniejszą), głosząca, że norma prawna zawarta w równorzędnych przepisach uchyla niezgodną z nią normę zawartą w przepisach wcześniej wydanych; 2) reguła *lex specialis derogat legi generali* (przepis szczegółowy uchyla przepis ogólny), głosząca, że norma prawna o węższym zakresie zastosowania zawarta w równorzędnych przepisach wydanych w tym

samym czasie uchyla niezgodną z nią normę o szerszym zakresie zastosowania; 3) reguła *lex superior derogat legi inferiori* (przepis hierarchicznie wyższy uchyla przepis hierarchicznie niższy), głosząca, że akt normatywny hierarchicznie wyższego rzędu uchyla niezgodny z nim fragment aktu niższego rzędu.

Pamiętając o regułach kolizyjnych można spośród licznych aktów normatywnych (ustaw i rozporządzeń) i norm, których przepisy dotyczą pośrednio lub bezpośrednio elektryki dokonać prawidłowego wyboru mających istotne znaczenie dla opracowywanego tematu.

Prawo budowlane [A1] normuje działalność obejmującą sprawy projektowania budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych. Pojęcie „obiekt budowlany” w rozumieniu ustawy (art. 3) to: a) budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi, b) budowla stanowiąca całość techniczno – użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami. Ustawa [A1] w art. 5 nakazuje projektować i budować obiekt budowlany *w sposób określony w przepisach, w tym techniczno – budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej ...*. Do przepisów techniczno – budowlanych wg art. 7 ustawy zalicza się: 1) warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane i ich usytuowanie; 2) warunki techniczne użytkowania obiektów budowlanych. Pojęcie „przepisy” oznacza także inne przepisy występujące w ustawach lub rozporządzeniach wydanych na podstawie delegacji ustawowych.

Zasady wiedzy technicznej zwane też *uznanymi regułami technicznymi* są silnie skorelowane z Polskimi Normami i nie tylko. Opisuje je dr inż. Edward Musiał w artykule pt. *Pojmowanie przepisów i norm bezpieczeństwa* [P1]

W art. 62, ust. 5 Prawo budowlane określa wymagane kwalifikacje zawodowe osób dokonujących okresowe kontrole stanu technicznego instalacji elektrycznych, piorunochronnych i gazowych. Kontrole te *powinny przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych i gazowych*. Świadectwa kwalifikacyjne są wydawane w oparciu o przepisy wykonawcze ustawy **Prawo energetyczne** [2].

Ustawa o normalizacji [A3] w art. 5 ust. 3 stanowi: *Stosowanie Polskich Norm jest dobrowolne, a w ust. 4: Polskie Normy mogą być powoływane w przepisach prawnych po ich opublikowaniu w języku polskim.*

Powoływanie norm w przepisach reguluje **dokument normatywny PKN** -CENELEC/Guide 3: 2006 [N1] i **Polska Norma PN** – EN 45020: 2007(U). Zgodnie z tymi dokumentami powołanie normy w przepisie może być sformułowane jako obowiązujące lub jako wskazujące. Powołanie normy może być datowane (gdy określono rok publikacji normy) albo niedatowane (gdy nie określono roku publikacji normy). Powołanie normy datowanej skutkuje stosowaniem nawet po wycofaniu jej ze zbioru, a nie zastępującej ją po nowelizacji.

Ustawa o systemie zgodności [A4] określa m.in. zasady funkcjonowania systemu zgodności z zasadniczymi i szczegółowymi wymaganiami dotyczącymi wyrobów i zasady działania systemu kontroli wyrobów wprowadzanych do obrotu. Jej celem jest m.in. eliminowanie zagrożeń stwarzanych przez wyroby dla życia lub zdrowia użytkowników i konsumentów oraz mienia, a także zagrożeń dla środowiska.

Ustawa o kompatybilności elektromagnetycznej [A5] określa warunki zachowania przez urządzenia, w tym aparaturę, instalację stacjonarną, komponent oraz instalację ruchomą, zdolności dla zadowalającego działania w określonym środowisku elektromagnetycznym bez wprowadzania do tego środowiska niedopuszczalnych zaburzeń elektromagnetycznych... Ustawa wprowadza obowiązek oceny zgodności aparatury przed wprowadzeniem do obrotu oraz instalacji stacjonarnej przed oddaniem do użytku. (zob. też [P1])

W szczególnych przypadkach system prawny poszerza się o przepisy z uchylonych aktów prawnych merytorycznie nadal aktualne. Ich przykładem mogą być *Przepisy budowy urządzeń elektrycznych* (PBUE), czy też *Przepisy Eksploatacji Urządzeń Elektrycznych* (PEKE), uchylone z mocy ustaw Prawo budowlane [A1] i Prawo energetyczne [A2]. Niektóre z tych przepisów nadal należą do *aktualnych zasad wiedzy technicznej*, a w przypadku kontroli stanu technicznego urządzeń obiektu budowlanego i jego wyposażenia mogą być uznane, zgodnie z *zasadą ochrony zastanej*, za obowiązujące. (zob. [P1]).

Jest rzeczą oczywistą, że treść *Zeszytów Podręcznika* nie może naruszać obowiązującego systemu prawnego.

4. Wskazówki redakcyjne dla autorów Zeszytów

Zeszyty monotematyczne „Podręcznika...” mają być pomocą dla projektantów, wykonawców, osób fizycznych i prawnych zajmujących się budownictwem, nadzorem, eksploatacją, usługami i innym czynnym zawodowo elektrykom. Wobec szerokiej tematyki rozmieszczonej w wielu zeszytach – siłą rzeczy – będą oni korzystali z co najmniej kilku tytułów, co nieodparcie sugeruje potrzebę ujednolicenia prezentacji niektórych specyficznych informacji.

4.1. Wskazówki szczegółowe

- 1) Objętość zeszytu nie może przekraczać 120 stron formatu A4.
- 2) Układ Zeszytu powinien być przejrzysty, zwarty, a jego treść podzielona na zatytułowane rozdziały, tworzące zamkniętą całość.
- 3) Treść Zeszytu powinna odpowiadać potrzebom użytkowników wymienionych wyżej we wstępie. Należy przy tym pamiętać, że *biuletyn INPE* jest organem SEP i periodykiem wiodącym w tematyce określonej w tytule, co ma szczególne znaczenie w wyborze literatury.
- 4) Treść Zeszytów powinna się odwoływać do wiedzy teoretycznej tylko w niezbędnym zakresie.
- 5) Wykaz literatury powinien zawierać jedynie niezbędne pozycje i być powiązany z tekstem powołaniami przez podanie w odpowiednich miejscach numerów pozycji (alfanumerycznych w nawiasach kwadratowych). Teksty odautorskie wyrażające interpretacje lub zdania odrębne w stosunku do pozycji wymienionych w spisie literatury, powinny odróżniać oznaczenia w formie nawiasu kwadratowego z inicjałami autora.
- 6) Wzory matematyczne powinny być ponumerowane z prawej strony cyframi arabskimi w nawiasach okrągłych.
- 7) Tablice ponumerowane kolejno cyframi rzymskimi i zaopatrzone w tytuły, powinny być powiązane z tekstem przez powołanie się na nie w odpowiednich miejscach tekstu.
- 8) Rysunki (wykresy, schematy, widoki, fotografie) należy numerować kolejno cyframi arabskimi i powiązać z tekstem przez powołanie się na nie w odpowiednich miejscach tekstu. Części rysunku należy oznaczać małymi literami przed nawiasem. Podpisy pod rysunkiem powinny oprócz kolejnego numeru podawać właściwy tytuł rysunku i opis objaśniający części lub elementy rysunku.
- 9) Jednostki miar, skróty ich oznaczeń, wielkości we wzorach, znaki matematyczne itp. w tekstach Zeszytów powinny być zgodne z ustawą o miarach [6] i odpowiadać Międzynarodowemu Układowi Jednostek (SI). Inne jednostki mogą być stosowane, jeśli są uznane za legalne.
- 10) Słownictwo i terminologia elektryczna powinny odpowiadać standardom przyjętym w pracach naukowo-technicznych. W razie potrzeby użycia terminu spoza tych standardów termin utworzony przez autora Zeszytu należy oznaczyć w odpowiednim miejscu jego inicjałami w nawiasie kwadratowym.
- 11) We wstępie do Zeszytu należy podać cezurę stanu prawnego, np. w opracowaniu zeszytu: uwzględniono stan prawny na dzień...oraz wybrane Polskie Normy i Dyrektywy UE ze zbioru „aktualnego na dzień...”
- 12) Wstęp należy poprzedzić streszczeniem w języku polskim i obcym (preferowany – angielski).
- 13) Na ostatnią stronę należy przygotować notkę o Autorze (biogram, wykształcenie, posiadane tytuły naukowe i zawodowe, specjalności, doświadczenie zawodowe, dorobek publikacyjny itp.), zdjęcie i za zgodą Autora dane kontaktowe (np. adres e-maila)

4.2. Przykładowy wykaz literatury

(Wykaz stanowi odniesienie do niniejszego opracowania)

A – Akty normatywne (ustawy i rozporządzenia)

A1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. Nr 89, poz. 414;

Jednolity tekst z dn. 21 listopada 2003 r. Dz.U. Nr 207, poz. 2016 z późn. zmianami)

A2. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (J.t.Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zmianami)

- A3.** Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. Nr 169, poz. 1386 z późn. zm.)
- A4.** Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie zgodności (J. t. Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087 z późn.zm.)
- A5.** Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o kompatybilności elektromagnetycznej
- A6.** Ustawa o miarach z dnia 11 maja 2001 r (J.t. Dz.U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441 z późn.zmianami)
- N – Polskie Normy i dokumenty normalizacyjne**
- N1.** PKN – CENELEC/Guide 3:2006 Wzajemne relacje między przepisami i normami.
Część 1: Powoływanie się na normy – główne sposoby stosowania. Część 2:
Harmonizacja przepisów i powołań na normy.
- P – Publikacje w czasopismach i wydawnictwach zwartych**
- P1.** E. Musiał - *Pojmowanie przepisów i norm bezpieczeństwa*. Mies. „INPE” Nr 93-94, 2007 r. s. 3-23 oraz www.redinpe.com, s. 3-23.

Uwaga: Źródło publikacji z książek, czasopism oraz z materiałów konferencyjnych zapisuje się tradycyjnie:

[...] Nazwisko i inicjały imienia autora – „*Tytuł książki*”, wydawnictwo, rok, rozdz., str.

[...] Nazwisko i inicjały imienia autora „*Tytuł artykułu*” czasopismo, tom, nr,rok,str.,

[...] Nazwisko i inicjały imienia autora „*Tytuł referatu*”, Materiały Konf., nazwa, miasto, data, str.

5. Etapy współpracy Autora z Wydawnictwem

Autor ma dwóch sojuszników: skrupulatnego recenzenta i redaktora prowadzącego, który jest gotów służyć radą i pomocą. Ma on obowiązek doprowadzenia publikacji do stanu, w którym można będzie przekazać ją do druku.

Redaktor prowadzący będzie się kontaktował z Autorem kilkakrotnie, a co najmniej:1) po otrzymaniu zarysu pracy (tytuł, streszczenie, spis treści, terminy wykonania), 2) aby uzgodnić termin zakończenia pracy po przekazaniu recenzji, 3) po otrzymaniu całości opracowania przygotowanego do druku i 4) wysyłając egzemplarze autorskie.

Redaktor naczelny, Kierownik Zakładu Wydawniczego INPE będzie kontaktował się z Autorem:

1) Wysyłając wstępną umowę (z planowaną datą wykonania pracy i wariantami wyboru rodzaju umowy o dzieło w aspekcie własności praw autorskich do wpisania przez Autora w celu przygotowania umowy z określoną w niej kwotą honorarium, datą, przekazania dzieła do druku i innymi ustaleniami,

2) podpisując umowę o dzieło po otrzymaniu wstępnej, 3) wypłacając honorarium przelewem lub w kasie po wydrukowaniu *Zeszytu*.

6. Podsumowanie

Niniejsze wytyczne zostały przygotowane z myślą o Autorach w nadziei, że ułatwią współpracę i przyczynią się do sprawniejszego wydawania *Zeszytów Podręcznika...* i korzystania z nich przez Czytelników.

Tadeusz Malinowski

Redaktor nacz.wydawnictw INPE
Kier.Zakładu Wyd.INPE COSiW SEP
Tel. 44 635 02 00, kom. 785 028 557
E-mail: Redinpe@neostrada.pl